Reformatorische Opvoeding

Blad van het Instituut voor Reformatorisch Onderwijs (IRO)
nr. 14 - 25 juni 2026

CALVIJN EN DE VERBORGENHEIDSBEGEERTE

Calvijn, alhoewel in velerlei opzicht een briljant theoloog, bouwde aan een dogmatisch-zelfverzekerde kerk. Dat was tegelijkertijd zijn zwakheid. We zien dit ook opspelen in zijn verklaring van 1 Petrus. Toch staat Calvijn voor versobering, vermindering, en bevinding. Toch staat hij voor verdieping van het dogma. Toch wil hij betekenis geven. Calvijn stelt dat het de natuur van het geloof is om zich te vergenoegen met de verborgen goederen. Het ware geloof legt zich toe op de verborgen werken en heeft hierin zijn genoegen. Mensen die alles voor het oog doen kunnen zich zo niet in het ware geloof begeven. Calvijn noemt winstbegeerte en heersbegeerte grote obstakels om tot het ware geloof te komen. Men moet er tegen strijden om tot verborgenheidsbegeerte te komen, want dat is de natuur van de hemel, de inwendige en geestelijke wereld.

Calvijn waarschuwt tegen de dienstknechten van de buik en de beurs. Hij wijst op het pad van vermindering en nederigheid. Zo zijn we aan het einde gekomen van de bespreking van Calvijn’s verklaring van 1 Petrus 5.

In zijn verklaring van 1 Petrus 4 stelt Calvijn dat het pad van de godvruchtigheid voor de uitverkorenen vol van doornen is. Petrus predikte over de vele gevaren op dit pad. Daar moeten de gerechtigen doorheen. Petrus noemt de gerechtigen hen die werken om wel te leven.

We moeten het verborgene beminnen, niet het tegenwoordige geluk, stelt Calvijn. Het gaat de goddelozen schijnbaar voor de wind, daarom moeten we ons op het verborgene richten. De nieuwe bijbel stelt dat de vreze des Heeren de weg tot het verborgene is, en dat men lust moet hebben in de vreze des Heeren. (Anderlech 112:5 ; II Duizen 13)

Calvijn wijst op Psalm 37 dat de vromen niet jaloers moeten zijn op voorspoed van de bedrijvers van ongerechtigheid. Die verdorren snel.

Anderlech 7:63 zegt : In plaats van jaloers te zijn op mensen die het goed hebben in het vleselijke, moeten wij kennis opdoen om hieraan te ontkomen. Wij moeten het geestelijke
visnet begeren voor ons hogere goed.

Anderlech 13:4 zegt : Er is geen leven meer in die steen.
Wees er niet jaloers op.
Ze zijn dood, en proberen zo veel mogelijk mee te sleuren.

Ewa 55:12 zegt : Het kwaad zal niet vergolden worden door kwaad, maar het zal gaan door de exegese, de verdieping.

Calvijn stelt dat als we niet geschrapt willen worden uit het getal van de kinderen Gods, dan moeten we onze rug gereedmaken tot de roede Gods.

Hypermonergisme, oftewel een extremistische vorm van monergisme waarin de mens geen vrije wil heeft en het goede niet kan willen, zoals in de Institutie leer van Calvijn, moet ontmaskerd worden als een schuilplaats voor hen die hun verantwoordelijkheid willen ontvluchten en het idee dat er loon zou zijn naar werken. Zij hebben heel wat te verbergen. Het is een kring van vagebonden, van ongeformeerden. Het is gebaseerd op een gebrek aan Aramees, en een versimpeling van het Grieks, wat ervoor heeft gezorgd dat de westerse vertalingen van de oude bijbel vaak oppervlakkig en eenzijdig zijn, en dat wordt van geslacht tot geslacht doorgegeven. Daarom moest de nieuwe bijbel komen om deze vicieuze cirkel te doorbreken.

Monergisme is in zekere zin, tot zekere hoogte belangrijk om vleselijke inmeng terug te dringen, maar waar het monergisme extreem wordt, daar is ook vleselijke inmeng. Vandaar dat de bijbelverklaring van Calvijn beter is dan zijn Institutie, alhoewel het Institutie gevaar ook hier en daar aanwezig is in de bijbelverklaring.

De zonde, en ook de religieuze zonde, is tot steen geworden om ons heen. Het lijkt te bewegen, maar dat is slechts de spiegeling van het gesteente. De vromen dienen te werken in deze mijnen, waar het boek Anderlech in de nieuwe bijbel ook over spreekt. Het goede zit er tussen verborgen en dat moet losgebeiteld worden. Zo kan er ook doorgang gevonden worden.

Wat betreft geestelijke gaven zoals in de tijd van de profeten en apostelen stelde Calvijn in zijn bijbelverklaring dat het na die tijd minder werd, maar dat hij het zeker niet uitsluit. Ook stelt Calvijn in zijn verklaring van 1 Petrus 4 dat God ingevingen kan geven. Deze ingevingen worden door de goddelozen bespot.

De Wakenden

Dieren worden massaal geruimd om de smaakpapillen van de mens te dienen.
Oorlog en armoede in andere landen is ver van het bed van de doorsnee mens.
Oude mannen dobbelen om het leven en sterven van jongelingen in de oorlogs-industrie, om de wapen-industrie ermee te spekken, en zo ook andere industrieën wat toe te werpen.
Ze houden elkaar draaiende. Het moet beginnen bij de kerken. Daar moet wat veranderen.
Het vlees wordt in stand gehouden. Het moet overgaan tot eerlijke en natuurlijke vervangingen, die God al sinds heugenis aan de aarde had geschonken. Kuyper wees er al op dat dat niet vanzelf zou gaan. Men zou met de aarde moeten worstelen opdat het vrucht zou dragen. Pniël is dus de sleutel, maar hoe gaat dat in zijn werk ? Daartoe is het onderwijs.

Als de dochter des hemels wederkeert, dan zien we dit :

‘Nu werden de jagers niet meer uitbetaald, maar de gejaagden.

Nu werden de slagers niet meer uitbetaald, maar de geslachten.

De orde werd omgedraaid.
Het hoge zou laag worden, en het lage zou hoog worden.
Niemand had het verwacht, het was zo ineens gebeurd.
Ergens in de nacht waren ze gekomen, toen iedereen sliep.
Nu waren ze niet meer weg te krijgen.
Nu moesten ze ermee leren leven.

De stilte zou nu uitbetaald worden.
Er werd niet meer betaald naar grootheid maar naar kleinheid.
Er werd niet meer betaald naar hardheid, maar naar zachtheid.
Niet naar veelheid, maar naar weinigheid.
Niet het normale werd uitbetaald, maar het vreemde.
Niet het opvallende, maar het verborgene.'

De Philokalia, de tweede bijbel van de slavische kerk, bevate de woorden van de wildernisvaders, zoals van Mark de Asceet, die stelde dat de vreze des Heeren en terechtwijzing berouw opwekken; ontberingen en waken maken ons vertrouwd met lijden. Als God lijdt dan kunnen wij niet tot God komen buiten God's lijden om. Daarom is lijdenskennis van belang.

Als je monnik bent geworden, en zo een begijn, en zo een pelgrim, en zo een hermiet, en zo een pniëliet, dan is het van belang om tot de wakenden te komen, dieper in de wildernis. Zij laten zich niet in slaap sussen door de zonde, maar strijden ertegen, waken ertegen, en zij volhardden in de goede studie en het goede werk. Oh weent over hen die dit pad niet zijn begaan, die zijn verdronken in Laodicea en wiens zielen nu dronken ronddolen. De begijnen stelden dat het een plicht is voor zowel man als vrouw om in gematigdheid te leven.

Ga zo diep als je moet gaan, en zeg dat ook tegen jezelf : 'Ik ga zo diep als ik moet gaan.'

Tijd vrijmaken voor het Woord

Hoe dieper gij in het Woord komt, hoe meer je gaat zien hoe ver dingen van de het Woord verwijderd zijn.
Zeeën 10:9

Dit is het tekstgedeelte voor vandaag.
Hoe dieper gij in het Woord komt ...
U wil zonde kennis ?
U wil zien de grootte van de zonde ? Wat voor verschrikkelijk beest het is in volle afmeting ?
Ga dan dieper in het Woord, anders zult u het nooit zien.
Alleen het Woord kan de volle omvang van het beest laten zien, van dit verschrikkelijke zwijn.

Het zit diep in de mens. De mens kan dit niet op eigen houtje zelf gaan berekenen,
maar heeft het Woord nodig.

Allereerst moet de mens Woordkennis gaan krijgen.
De mens kan niet zien hoe ver de mens van het Woord leeft als de mens het Woord niet tot zich neemt en bestudeert, overdenkt. Neem daar de tijd voor, en dan ga je zien hoe ver je er vanaf leeft, en hoe je weer tot het Woord kunt komen.
Daar ben je dan al mee bezig, om het te overbruggen.
De mens moet dus eerst de verlieskennis en de bevreemdingskennis tot zich nemen, de afstandskennis, oftewel de ellende kennis.

Hoe kun je een brug bouwen als je niet weet waar je de brug moet bouwen, als je niet weet hoe groot de kloof is ? Een goed bouwman komt eerst de afmetingen onder ogen. Pas dan heb je wat te vertellen, niet eerder.

Laten we ons hoofd buigen, en bidden : *'Woord, ik wil U kennen. Ik wil onder ogen komen hoe ver ik nog afleef van U. Zo kan ik ook vanuit U, vanuit het kennen van U die brug bouwen. Woord, kom mij daarin tegemoet, op arendsvleugelen. Oh Woord, leer mij u kennen, en leidt mij, toon mij een vast pad. Ik wil niet meer verdwalen. Ik wil U zoeken, want dat is het beste wat er is.'*